

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Військова академія
Факультет підготовки офіцерів запасу

КАФЕДРА ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

Групове заняття
МОДУЛЬ “МРГП”

час – 90 хв.

ТЕМА 3. ВИХОВНА РОБОТА В ПІДРОЗДІЛАХ ЗС УКРАЇНИ.

**ЗАНЯТТЯ 3. *Морально–психологічне забезпечення
військової дисципліни.***

*Завідувач кафедри військово-
спеціальної підготовки
полковник запасу ОСІПОВ В.В.*

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНА МЕТА:

- 1. Вивчити зміст, основні напрямки роботи командира щодо морально-психологічного забезпечення військової дисципліни.**
- 2. Виховувати у студентів почуття відповідальності за дотримання військової дисципліни.**

НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ:

1

Зміст військової дисципліни та основні складові роботи командира щодо її зміцнення.

2

Індивідуально - виховна робота - важлива складова виховання воїнів та зміцнення військової дисципліни.

Інформаційне забезпечення

1. Дисциплінарний статут Збройних Сил України
2. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладання обов’язків у особливий період” (Закон № 158-VIII від 05.02.20015).
3. Концепція виховної роботи у ЗС України та інших військових формуваннях. Від 04.09.1998 р.
4. Основи законодавства України: Підручник / За заг. редак. начальника Правового управління Міністерства оборони України полковника юстиції Кириленка В.І. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2002. – 617с.
5. Осипов В.Б., Вернодубов М.П... та інш. Актуальні проблеми менеджменту морально-психологічного забезпечення військ – Одеса: Б.В., 2009 – 497
6. Попович О.І., Петрукович В.І., Стасюк В.В. Виховна робота в підрозділі.-К; ВГУ НАОУ, 2000.- 196с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ.

1	Складові елементи бойової готовності підрозділу.
2	Дайте визначення психологічної підготовки
3	Види психологічної підготовки особового складу.

1 НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ

Зміст військової дисципліни та основні складові роботи командира щодо її зміцнення.

ВІЙСЬКОВА ДИСЦИПЛІНА - це бездоганне і неухильне додержання всіма військовослужбовцями порядку і правил, встановлених військовими статутами та іншим законодавством України. (ст.1.)

ВІЙСЬКОВА ДИСЦИПЛІНА ГРУНТУЄТЬСЯ на усвідомленні військовослужбовцями свого військового обов'язку, відповідальності за захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, на їхній вірності Військовій присязі (ст.2).

ВІЙСЬКОВА ДИСЦИПЛІНА ДОСЯГАЄТЬСЯ ШЛЯХОМ:

- виховання високих бойових і морально-психологічних якостей військовослужбовців на національно-історичних традиціях українського народу та традиціях Збройних Сил України, патріотизму, свідомого ставлення до виконання військового обов'язку, вірності Військовій присязі;
- особистої відповідальності кожного військовослужбовця за дотримання Військової присяги, виконання своїх обов'язків, вимог військових статутів;
- формування правової культури військовослужбовців.

Морально - психологічне забезпечення
військової дисципліни (МПЗ) – це такий виховний вплив (моральний та психологічний), який забезпечує бездоганне і неухильне додержання всіма військовослужбовцями порядку і правил, встановлених військовими статутами та іншим законодавством України.

Це система організаційних, соціальне правових та виховних заходів, спрямованих на формування і розвиток у військовослужбовців особистої відповідальності за **свідоме** виконання військової присяги, функціональних та службових обов'язків, вимог Конституції, військових статутів, наказів командирів і начальників, досягнення такого рівня морально-психологічного стану (МПС) особового складу, який забезпечує повне і якісне виконання завдань, які стоять перед ЗС України.

Основні напрямки морально-психологічного забезпечення військової дисципліни:

- роз'яснення суті військової дисципліни, законів, статутів, наказів командирів і начальників;
- організація і проведення правової підготовки;
- підтримання в підрозділах нормального морально-психологічного клімату;
- виховання високих морально-бойових якостей, свідомого ставлення до виконання військового обов'язку;
- формування розуміння необхідності підтримання статутного порядку;
- забезпечення взірцевості молодших командирів;

Основні напрямки морально-психологічного забезпечення військової дисципліни:

- вивчення та корегування соціально-психологічного клімату, прогнозування соціально-психологічних процесів, профілактика негативних проявів у поведінці особового складу, зняття психологічних навантажень;
- оцінка соціальних умов служби, побуту та їх вплив на стан військової дисципліни;
- забезпечення соціально-психологічної адаптації молодого поповнення та соціально-психологічне супроводження до військово-професійної діяльності особового складу;
- вивчення, аналіз морально-психологічного стану та військової дисципліни в підрозділі;
- систематичне проведення заходів, спрямованих на успішне виконання завдань вартової та внутрішньої служб;
- навчання сержантів використанню форм і методів роботи щодо зміцнення військової дисципліни та правопорядку.

Найважливіші елементи системи роботи щодо зміцнення військової дисципліни:

- планування і проведення заходів щодо навчання підлеглих командирів формам і методам роботи по зміцненню військової дисципліни;
- об'єктивна оцінка стану військової дисципліни з підрозділі;
- оцінка морально-психологічного стану особового складу, планування на підставі аналізу військової дисципліни та морально-психологічного стану підлеглих конкретних виховних заходів;
- безпосереднє проведення запланованих заходів;
- аналіз ефективності проведених заходів;
- корекція планів виховної роботи щодо зміцнення військової дисципліни та правопорядку.

Командири взводів та відділень аналізують і підводять підсумки стану військової дисципліни щоденно.

КОМАНДИР ВІДДІЛЕННЯ – з особовим складом по кожному солдату і оцінює:

□ Відношення до навчання;

□ Виконання розпорядку дня, внутрішнього порядку, дотримання правил особистої гігієни, дисципліни строю;

□ Дотримання правил носіння одягу і віддання честі;

□ Дотримання вимог по експлуатації, використанню та збереженні техніки та озброєння;

□ Особисту дисципліну, пунктуальність виконання статутів, наказів та інструкцій при несенні бойового чергування, вартової та внутрішньої служб;

□ Виконання норм моралі та зразковості у взаєностосунках з товаришами, в особистій поведінці на службі та поза нею;

□ Відношення до негативних вчинків.

При необхідності заохочує або накладає стягнення на військовослужбовців.

Командир взводу підводить підсумки стану військової дисципліни з особовим складом взводу і окремо з сержантами, командирами відділень, яким ставить завдання на наступну добу, визначає місце за рейтингом кожного відділення.

З особовим складом взводу оцінює:

- якість виконання взводом поставлених завдань;**
- стан військової, дисципліни та статутного порядку у взводі по відділеннях;**
- якість виконання військовослужбовцями службових обов'язків;**
- відношення особового складу до навчального процесу, несення вартової та внутрішньої служб (виділяє кращих);**
- зовнішній вигляд, стройову виправку кожного солдата (називає кращих та гірших).**

При необхідності заохочує або накладає стягнення на підлеглих військовослужбовців

3 сержантами - командирами відділень:

- відмічає відділення, в яких краще вирішувалися завдання підтримання суворого статутного порядку, краще проходили заняття та самопідготовка;
- аналізує ефективність дисциплінарної практики;
- ставить завдання командирам відділень щодо усунення недоліків;
- доводить завдання, які поставлені перед взводом на добу та шляхи їх виконання;
- визначає по рейтингу місце кожного відділення.

2 НАВЧАЛЬНЕ ПИТАННЯ

**Індивідуально - виховна
робота - важлива складова
виховання воїнів та
зміцнення військової
дисципліни.**

Індивідуально-виховна робота - важлива складова виховання воїнів та зміцнення військової дисципліни.

Відповідно до вимог статей 112, 120 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України командир роти, взводу зобов'язані постійно проводити з підлеглими військовослужбовцями індивідуальну виховну роботу.

Це пов'язано з тим, що кожен військовослужбовець має особливості притаманні тільки йому неповторні риси характеру, темпераменту, інтереси, потреби, здібності і інші особисті якості.

ІНДИВІДУАЛЬНА ВИХОВНА РОБОТА

це система цілеспрямованого виховного впливу, який здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей воїна, шляхом застосування найбільш педагогічно доцільних засобів та методів з постійним урахуванням реакції на них і досягнутих результатів.

Суть індивідуально-виховної роботи полягає в тому що звичайні методи, засоби, та форми навчання і виховання особового складу застосовуються до кожного військово службовця у суворій відповідності з особливостями його особистості, характеру, темпераменту, звичок, рівня освіти, схильностей та життєвого досвіду.

Основні складові індивідуально-виховної роботи:

1. Вивчення військовослужбовця як особистості - це вихідна передумова успіху індивідуальної роботи, її мета виявити:

- ❖ позитивні риси і якості військовослужбовця, на які необхідно спиратися у виховній роботі;
- ❖ якості, які необхідні в службі, але розвинуті у нього недостатньо;
- ❖ якості, які є негативними і можуть перешкоджати виховній роботі.

2. Складання програми індивідуальної роботи на основі знання його можливостей, його сильних і слабких сторін. В програмі визначаються педагогічні цілі виховання, тобто вказується, які якості повинні бути розвинуті, та шляхи перевиховання, усунення окремих негативних якостей.

3. Грамотне використання вихователем відповідних засобів, методів і форм. Вони складають інструментарій виховної роботи.

4. Здійснення індивідуально-виховної роботи в ході проведення занять з усіх видів бойової і воєнно-ідеологічної підготовки, в процесі всієї служби.

ІНДИВІДУАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА - це постійна оцінка її результатів.

Для цього необхідно бути в курсі змін, які здійснюються у морально-психологічному стані військовослужбовця, і систематично оцінювати ступінь розвитку його основаних моральних і бойових якостей. На основі аналізу командир може уточнити план індивідуально-виховної роботи, здійснювати вибір найкращих засобів і методів.

1. *Індивідуальна бесіда;*
2. *Спостереження;*
3. *Аналіз результатів діяльності;*
4. *Аналіз незалежних характеристик(узагальнення думки інших осіб);*
5. *Вивчення документів (вивчаються особові справи сержантів, рядових. У процесі аналізу документів вивчаються біографічні данні).*
6. *Зв'язок з батьками.*

ІНДИВІДУАЛЬНА БЕСІДА.

Проводиться з метою уточнення отриманих даних, більш глибокого ознайомлення з індивідуальними особливостями підлеглих.

При цьому:

- зміст та план бесіди повинен бути раніше продуманий, вона повинна приваблювати до взаємного обміну думками, мати доброзичливий настрій;
- треба підготувати запитання для бесіди. Доцільно мати декілька їх варіантів;
- бути готовим дати відповіді на запитання співрозмовника.
- вибрати місце (щоб ніхто не заважав) та час проведення бесіди;
- створити обстановку взаємної довіри під час бесіди. У відношенні з підлеглим треба бути чесним та природнім;
- бути готовим уважно, не перебиваючи, вислухати підлеглого.

Після кожної бесіди необхідно підвести її підсумки, оцінити результати та намітити заходи, які надади би вплив на

СПОСТЕРЕЖЕННЯ:

Отриманні дані потребують перевірки та уточнення.

З цією метою використовується спостереження, яке передбачає вивчення поведінки підлеглого у різних ситуаціях, а також уміння спостерігати передбачає не тільки бачити, а й накопичувати дані, узагальнювати та систематизувати їх.

Важливо відзначити характерні риси у поведінці воїна, вірно оцінити його поступки, визначити його особливості, мотиви поведінки. Накопичені з спостережень висновки співпоставляються з даними первинного вивчення. Це дає більш всебічну та точнішу картину про особистість військовослужбовця.

ПРОЦЕС СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПОВИНЕН БУТИ :

- БЕЗПЕРЕРВНИМ;**
- КОНКРЕТНИМ;**
- АКТИВНИМ.**

До основних форм індивідуально-виховної роботи відноситься:

- *Індивідуальна бесіда;*
- *Індивідуальна допомога;*
- *Конкретна товариська критика;*
- *Індивідуальні завдання і доручення;*
- *Індивідуальні вимоги;*
- *Опора в індивідуальній роботі на колектив і громадськість;*
- *Індивідуальний контроль;*
- *Розумна система застосування заохочень та стягнень.*

ІНДИВІДУАЛЬНА БЕСІДА.

Вона має метою вплинути на розум і почуття воїна для виховання необхідних якостей, її перевага полягає в довірливому характері, а також щирості співрозмовника.

Під час бесіди важливо дотримуватись наступних умов:

- встановити контакт з підлеглим;
- створити обстановку довіри;
- допомогти воїну зробити правильну оцінку своїх вчинків;
- сформувати позитивну перспективу подальшої службі;
- викликати бажання змінити поведінку та виробити в характері позитивні якості;
- переконати підлеглого, що командир і товариші бажають йому допомогти;
- не допускати повчального і карального тону, окриків та грубостей.

ІНДИВІДУАЛЬНА ДОПОМОГА.

ПІД ЧАС НАДАННЯ ДОПОМОГИ ДОЦІЛЬНО КЕРУВАТИСЯ НАСТУПНИМ:

- допомога повинна бути конкретною, з використанням різноманітних її видів;
- надаватися із врахуванням особливостей особи, успіхів у її службовій діяльності, навчанні і поведінці;
- враховувати особливості психології відстаючого воїна (чи прийме він таку допомогу, чи користується у нього авторитетом той хто надає допомогу);
- пам'ятати, що дієвість допомоги залежить від доброзичливості, чуйності, щирості, поваги до командира, його віри у сили і можливості підлеглого, від вміння дати змогу підлеглому відчувати результати допомоги.
- допомога може виражатися у пораді, роз'ясненні, переконанні по окремим службовим та особистим питанням, моральній підтримці, під час яких-небудь гострих переживань, під час вирішення конфліктної ситуації, подоланні психологічних труднощів.

КОНКРЕТНА ТОВАРИСЬКА КРИТИКА.

Проводиться на загальних зборах, у сатиричних і стінних газетах, бойових аркушах, аркушах-блискавках, радіогазетах.

Дієвість критики досягається тоді, коли:

- вона конкретна і цілеспрямована;
- слід постійно пам'ятати про те, що критикувати доцільно за недоліки у поведінці;
- безпредметна критика впливу не має і приводить до негативного результату;
- людини, яка критикує, повинна опиратися на свіжі факти і події;
- не піддавати критиці воїна, який спокутував свою провину;
- критичні зауваження повинні носити товариський характер і не ображати гідність людини.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ І ДОРУЧЕННЯ.

Вони дають добрі результати, якщо відповідають наступним педагогічним вимогам:

- відповідність завдання цілі виховання, його здібностям;
- тісний зв'язок зі службовою діяльністю;
- заохочення до сумлінного виконання завдань і доручень, контроль і допомога в їх виконанні.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ВИМОГИ.

На підставі глибокого знання підлеглих, рівня їх дисциплінованості визначають хто з військовослужбовців вимагає в проявленні до них більш високих індивідуальних вимог та здійснення контролю. Вимогливість повинна бути рівною, яка б виключала поблажки та пільги для одних та непосильний тягар для інших.

Проводячи індивідуальну роботу командири зобов'язані використовувати виховні можливості колективу. При цьому необхідно дотримуватись низки правил:

1. Не допускати, щоб у колективі стало головним переконання що один воїн у всьому сильний, а другий у всьому слабкий. Неможна допускати, щоб в колективі були люди, які примирилися зі своїм станом "відстаючих", "вічних порушників";
2. З більшою увагою, тактом необхідно відноситись до військовослужбовців з обмеженими здібностями, створювати умови, щоб вони ці здібності розвивали та людина відчула своє зростання, переживав би радість успіху, відчував свою корисність;
3. Не допускати, щоб в колективі схвалювалися успіхи, досягнуті без значних зусиль;
4. На колективне обговорення недоцільно виносити кожний проступок, щоб не ослаблювати силу виховного впливу колективу;
5. Рішення про громадське засудження поведінки військовослужбовця, який допустив дисциплінарне порушення, слід приймати лише тоді коли командир впевнений в його

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ.

Командири зобов'язані постійно спостерігати та контролювати дії підлеглих та їх поведінку. Але на відміну від метода спостереження, який застосовується для вивчення військовослужбовця, коли йому не доводиться до відома про наміри начальника, у даному випадку підлеглого інформують, що за такими-то питаннями і протягом якого періоду буде здійснюватись спостереження за ним.

СИСТЕМА ЗАОХОЧЕНЬ ТА СТЯГНЕНЬ.

Важливе місце в роботі з кожним військовослужбовцем займає вміння командирів застосовувати заохочення та стягнення з врахуванням конкретної ситуації та особливостей воїна. Необхідно пам'ятати, що найбільшу віддачу дають заохочення тоді, коли вони застосовуються по зростаючій (воїнам молодшим, а потім - старшим, від похвали - до більш високих заходів), та своєчасно, коли забезпечується широка гласність. Також необхідно здійснювати контроль за тим, щоб все, що оголошено, було записано, виконано, вручено, все, що повинно бути направлено за адресами (листи-подяки, фотографії), - надіслано.

Ретельної продуманості з боку командирів потребує **система накладення та зняття стягнень**. При цьому необхідно неухильно дотримуватись вимог дисциплінарного статуту. Заходи стягнення за той чи інший поступок повинні сприйматися не як причіпка, а як прагнення командира допомогти військовослужбовцю навчитися керувати своєю поведінкою, гідно вести себе. Небажано використовувати відразу крайні заходи стягнення (важлива не його суворість, а його неминучість).

Невербальний вплив має опір не на слова, а на зрозумілі воїну жести, рухи, міміку, вираз очей, інтонацію голосу.

Емоційний вплив здійснюється за допомогою засобів, які безпосередньо викликають інтерес, емоції і почуття особи (особистий зразок офіцера).

Раціональний вплив здійснюється за допомогою різних вербальних (словесних) засобів, які мають ціллю сформуванню моральні, соціальні, правові та інші знання.

Вольовий вплив досягається різними засобами і способами, які примушують підлеглого виконувати вимоги вихователя.

ВИСНОВОК.

Індивідуально-виховна робота - важлива складова виховання воїнів та зміцнення військової дисципліни.

ІНДИВІДУАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА - це постійна оцінка її результатів.

Для цього необхідно бути в курсі змін, які здійснюються у морально-психологічному стані військовослужбовця, і систематично оцінювати ступінь розвитку його основних моральних і бойових якостей. На основі аналізу командир може уточнити план індивідуально-виховної роботи, здійснювати вибір найкращих засобів і методів.

НАВЧАЛЬНА МЕТА ЗАНЯТТЯ ДОСЯГНУТА!

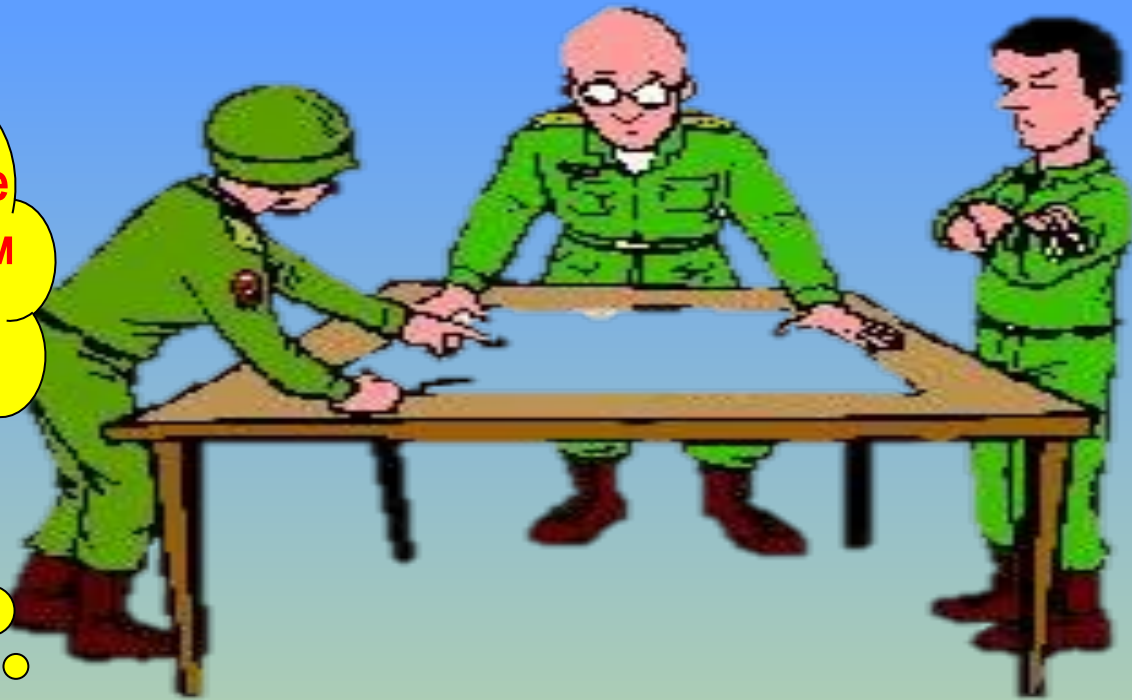
**ТЕМА НАСТУПНОГО ЗАНЯТТЯ:
Т-3/4**

**Практика інформаційно-пропагандистського забезпечення особового складу підрозділів.
Воєнно-ідеологічна підготовка.
(групове заняття).**

Завтра наступне
заняття, а ти чим
зайнятий?

ЗАВДАННЯ НА САМОСТІЙНУ РОБОТУ: ВИВЧИТИ:

1. Дисциплінарний статут Збройних Сил України ст. 1 – 12.
2. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності військовослужбовців, надання командирам додаткових прав та покладання обов’язків у особливий період” (Закон № 158-VIII від 05.02.2015).

Морально–психологічне забезпечення військової дисципліни.

КІНЕЦЬ
ЗАП'ЯТТЯ **Питання** ???

